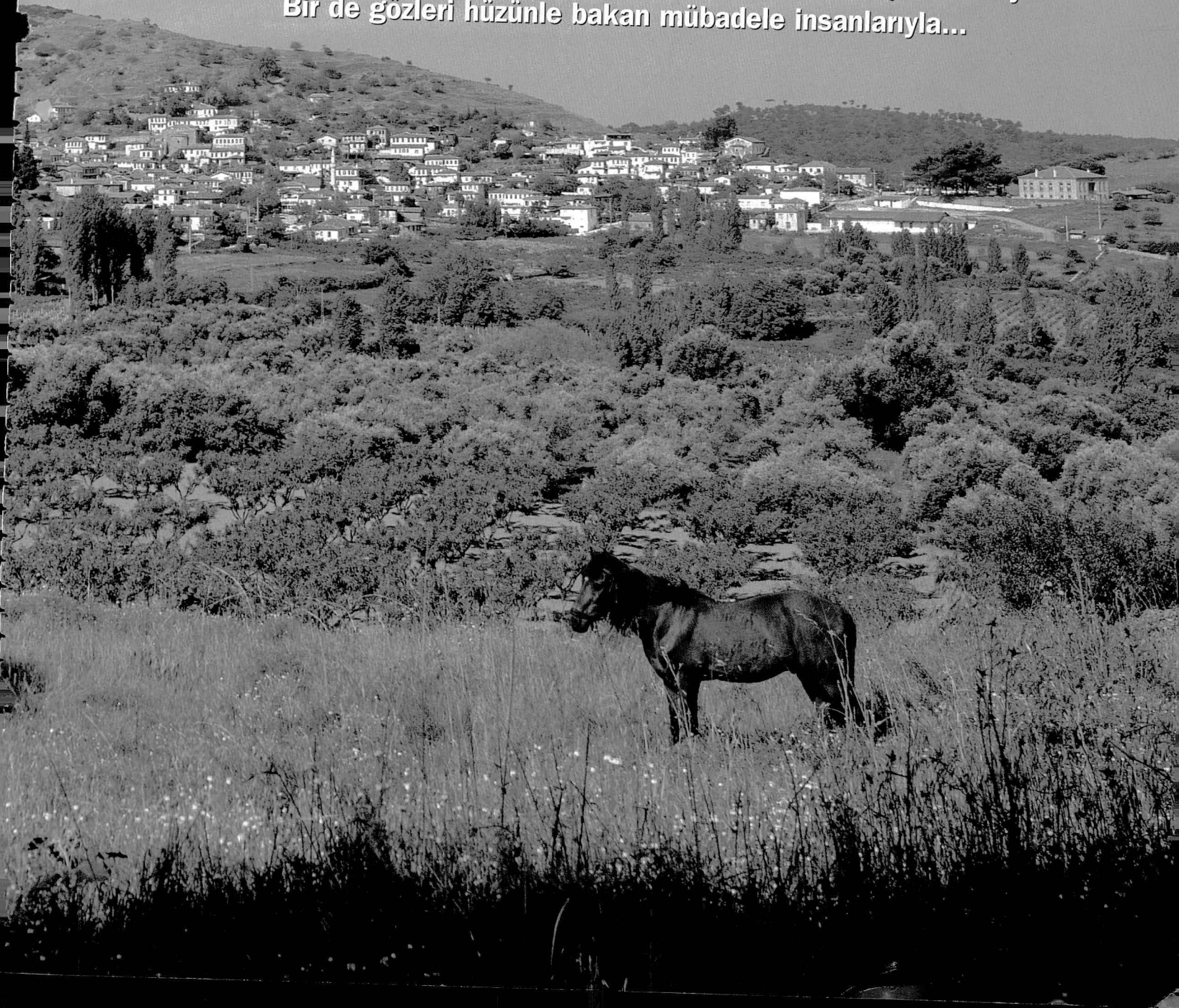

Gezi: Demirtaş No: 003338
Yer No: m 3338
Gezi Traveler s. 39,
Aralık 2000

Yüzyıllık sessizlik ŞİRİNCE

Yazı: EMEL ÇELEBİ Fotoğraflar: TİMURTAŞ ONAN

Selçuk'un zeytinlikleri arasından başlayan yol, şirin mi şirin bir Rum köyüne çıkıverir birdenbire. İki yamaca yayılmış taş evleri, bağları, bahçeleri, zeytinlikleri, ballı yemişler veren incir ağaçları, ev yapımı şarapları ve saf zeytinyağları ile ün salmıştır bu köy. Bir de gözleri hüznle bakan mübadele insanlarıyla...

“KÖYÜN
YAKININDA EFES
HARABELERİ
VARDI. O DA
UMURUMUZDA
DEĞİLDİ,
DOĞRUSUNU
İSTERSENİZ.
KENDİ KÖY
EVLERİMİZ,
SİLMESİNDEN
EŞİĞİNE KADAR
ESKİ DEVİRDEN
KALMA
SÜSLERLE
YÜKLÜYDÜ
ZATEN.”

Dido Sotiriou

Benden Selam Söyle Anadolu'ya

Gece, koyu... Her zaman Ően Őakrak göz kırpan yıldızlar, buzdandan noktacıklar gibi. ylesine dünyaya uzak, öylesine gönülsüz parıldıyorlar. Kalın bir yorgan gece... Siyah ćini mürekkebiyle ćizilen evleri, evleri kucaklayan dađları sarıp sarmalamıŐ. Yamaca dizili evlerde ıŐıklar ćoktan snmŐ, konuŐmalar tükenmiŐ. Masal bu ya, bütün köy ahalisi uykuda Őimdi. Gece, güneŐin ilk ıŐıklarıyla baŐlayan yorgunluklara merhem. Gece dilsiz, rzgrsiz, ađaćların yapraklarında ćıt yok; Ege'nin karŐı kıyısından yollanan selamlar, türküler ulaŐamıyor kulaklara...

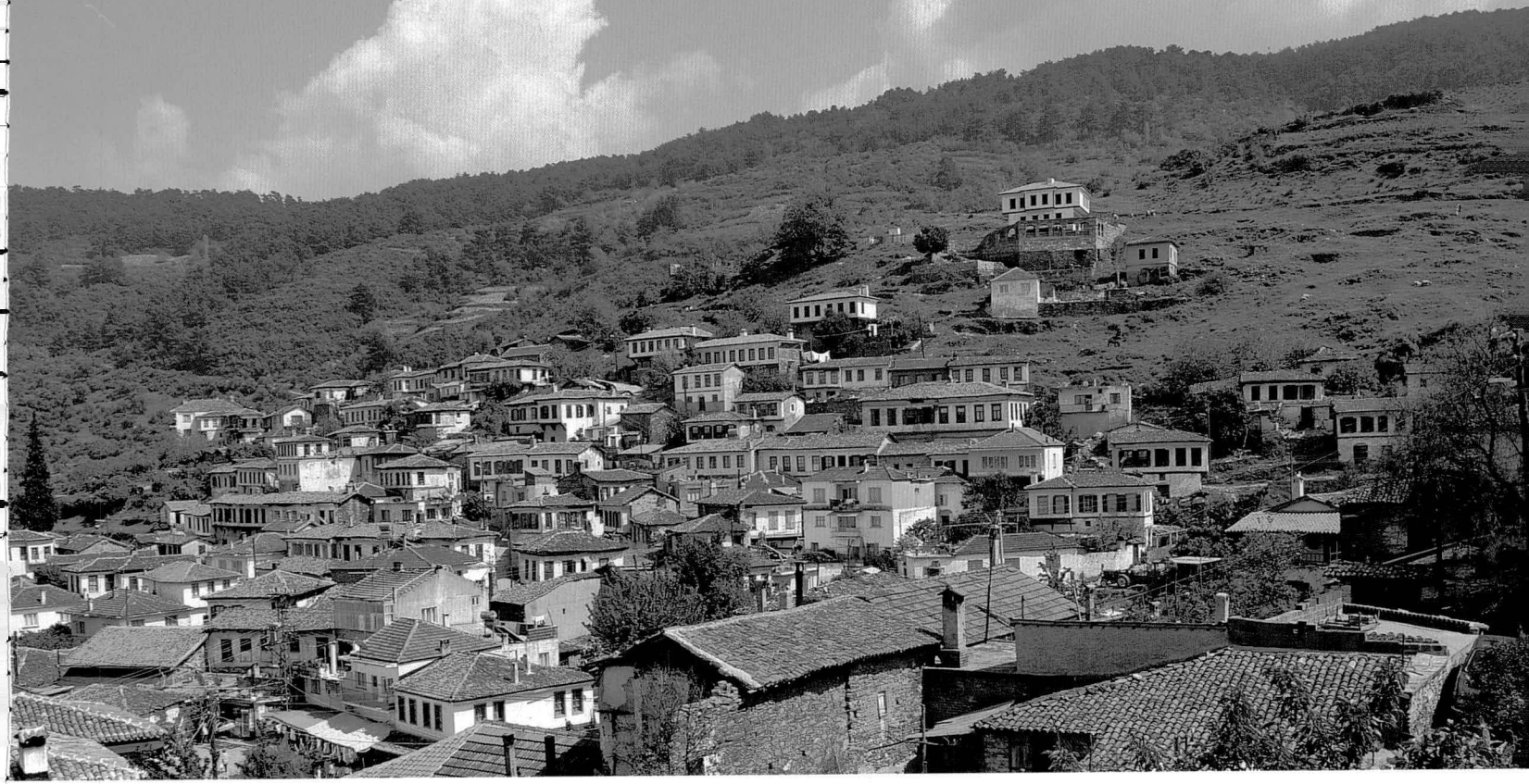
Kolları yerlere kadar yüklü cömert zeytin ađaćları, yanı baŐlarında yaŐanmıŐ acılara, ayrılıklara, hasretlere kayıtsız; yüzyıllık sessizlikte.

Ak köpüklü Ege'ye kadar uzanan, görmüŐ gećirmiŐ Efes Ovası da bir zamanlar olup bitenlere akıl erdirememiŐ belli ki...

ćoluk ćocuk gidiyorlar. Genć yaŐlı demeden. Yreklerinde hep bir gün geri dönme ümidi. Kimi kızının ćeyizini alıyor yanına, kimi en sevdiđi ikonayı. Kimi evinin anahtarını, kardeŐi gibi bildiđi Türk komŐusuna emanet ediyor. Siyah elbiseli yaŐlı kadın, son bir kez daha suluyor saksıdaki ćićeklerini. At üstünde, katırla ya da yayan, terk ediyorlar; dođup büyüdükleri toprakları, kendi elleriyle yaptıkları evleri, kiliseleri, bereketli tarlalarını, bahćelerini, incir, zeytin yüklü ađaćlarını, hayvanlarını bırakıp gidiyorlar...

Köyün parke taŐlı daracık sokaklarını, güzel gözlü eŐeklerin inatćı adımları ćınlatıyor. Otomobilin girmediđi birćok köyde olduđu gibi, yükler yine eŐeklerin sırtında.

Köyü çevreleyen bağlar, bahçeler, zeytinlikler, yöreye özgü incecik kabuklu, ballı yemişler veren incir ağaçları da suskun şimdi. Selçuk'a doğru kıvrıla kıvrıla inen yolu gözleyen harap kilisenin başındaki çam ağacı da bu kurala uyuyor. Sır vermiyor. Büyük bir bilgelikle bekliyor mevsimlerin gelip geçmesini. Oysa, şimdi tam da bağbozumu zamanı. Bir zamanlar ürünler satılıp da köylünün eli para görünce, al yanaklı, kalın saç örgülü genç kızları bir heyecandır alırdı. Kilitse hiç de böyle yalnız değildi o günlerde: "Aya Dimitri'de yapılırdı çünkü düğünler. Başlarını kaşımaya vakti kalmazdı artık papazların. Her yıl on beş, yirmi çift sırada beklerdi. Nişanlı bir kıza çevirip de: 'Düğün ne zamana?' diye sordun mu, hep aynı cevap gelirdi: Aya Dimitri'ye nasip olursa..."

Otlarda hafif bir hışırtı... Gecenin sessizliğiyle sarı zeytin ağaçları gümüşleniyor. Belki de ince bir sızı uzaktan ulaşan. Başımı çevirip bakıyorum; kopkoyu dağların ardından ay doğuyor. Dolunayda ağaçların, dalların gölgeleri uzuyor, birbirine karışıyor. Ormanın kuytuluklarında oynayan, şenlikler yapan, türlü dolaplar çeviren orman perilerine neredeyse inanası gelecek insanın. Tozlu topraklı köy yolunda sabahdan akşama, akşamdan sabaha dek sahibinin gelip de yularını çözmesini bekleyen, hüznü gözlü, uzun kulaklı eşekcik de Shakespeare'in *Bir Yaz Gecesi Dönümü Rüyası*'nda bahsettiği şu ünlü Bottom olmasın sakın... Hani, işveli periler kraliçesi Titania'nın büyülenip aşık oluverdiği eşek kulaklı Bottom? İşte orası hiç belli olmaz, bu peri milletinin işine de pek karışılmaz... Eh, insanoğlunun işine karışılır mı sanki. Hele mevsim yaz, yürek de sevda doluysa... "Hele kirazlar

iyice kızarıp da Aya Tria yortusu gelip dayandığında, erkek olan, at üzerinde yalnız mı gezerdi!.. Gece gündüz kırlarda keman, kemeçe, dümbelek, santur sesleri yankılanır; ağaçların gölgesinde halk oyunları birbirini kovalardı. Rüzgârın öpücükleri, ay ışığının okşayışlarıyla hızlanan ince, zarif vücutlar, gökyüzüne doğru sıçrar dururdu güneş doğuncaya dek. Ve sabahleyin iş elbiselerini giyip çapaya el atacak vakti, güçlkle bulurduk." Böyle anlatıyor, Dido Sotiriou, *Benden Selam Söyle Anadolu*'ya adlı eserinde. Aydın doğumlu yazar, kitabın arka kapağında, o bildik berekli fotoğrafıyla gülümsüyor. "Şu yeryüzünde cennet diye bir şey varsa, bizim Kırkica o cennetin bir parçası olsa gerekti," diyor Sotiriou'nun çocukluğu, Şirince'de yani o zamanki adıyla Kırkica'da geçmiş. O da daha pek çoğu gibi, doğup büyüdüğü toprakları geride bırakarak 1922'de Anadolu'dan Yunanistan'a göçmüş. Ama ilk çocukluk anıları, komşuları, sokakta birlikte oyunlar kurduğu Türk ve Rum çocuklar, hâlâ taptaze belleğinde...

"Bıraktığımız yerin dağlarından yağ, ovasından bal akar," dermiş Rumlar, diye söze başlıyor üçüncü kuşak göçmenlerden Firdevs. Yörenin bol zeytinyağı veren iri iri zeytinleri ve incecik kabuklu inciri bir çırpıda böyle anlatılıyor olsa gerek. "Geçen yıl Yunanistan'dan buraya gelenler oldu. Dedelerinin evine gelmişler. Ağlayıp hep kapılarını öptüler. Aynı bizim gibi Türkçe konuşuyorlar. Kılık kıyafetleri bile bizimle aynı. Bu Türk, bu Rum diye hiç ayırt edemezsin."

Hem anlatıyor, hem de oklavayla hamur açıyor Firdevs. Ne yapsın, Şirince hafta sonlarında çok kalabalık oluyor. Müşteriye gözleme yetiştirmek gerek.

Zeytin ve incir ağaçlarının gölgesinde, tarihin tüm anılarını avlularında barındıran, kol kola girmiş küçücük evleriyle Şirince, masallarda tarif edilen köylerden.

Şirince'de görülmesi gereken yapılardan biri de 1805 yılına tarihlenmiş Vaftizci Saint Jean Kilisesi. Kısmen restore edilmiş kilisenin bahçesinde tipik bir Rum evi bulunuyor.

Belli ki çok hamarat. Dedeleri Büyük Mübadele'de Yunanistan'dan göçmüş bu topraklara. Şirince 19. yüzyılda Osmanlı yönetimi altında, Rumların oturduğu 1800 haneli bir köy. 15 Mayıs 1919'da Yunanlar İzmir'i işgal edip Şirince'ye girdiklerinde, Yunan ordusuna buradan gönüllü asker sağlandığı biliniyor. İzmir'in kurtuluşu ile birlikte boşalan köye, 1924'te Selanik'ten, Provusta'dan, Kavala'dan gelen Türk aileleri yerleştiriliyor. O günlerde köye gelenlerin sayısı 4 bin civarında.

Yerlerinden yurtlarından edilen göçmenler bu yeni çevreye, Şirince'ye alışmıyor ilkin. Yoksulluk, hastalık, devletin ilgisizliği ilk yıllarda onlara rahat yüzü vermiyor. Bu toprakların iklimi uymuyor bildiklerine, nesiller boyu görüp öğrendiklerine. Zeytin ağacının nasıl yetiştirildiğini, ürünün nasıl toplanıp, işlenip zeytinyağı çıkarıldığını bilemiyorlar. "Kaynanam anlatırdı," diyor ak yemenili bir kadın, "sürüleri varmış, Selanik'te satmışlar gelmeden. Buradaki zeytin ağaçlarını kesip odununu yakmışlar. Bilememişler geçim kaynağı olduğunu..."

Ailelerin çoğu, daha iyi şartlara kavuşmak amacıyla Selçuk'a göçüyor. Bugün 185 haneli köyde yaklaşık 700 kişi yaşamakta. Selçuk'a, İzmir'e ya da başka büyük kentlere ekonomik nedenlerle yapılan göçün bugün de tam anlamıyla durduğu söylenemez. Özellikle gençler, iş aramak, okumak ya da ev almak için başka yerlere yerleşmeyi tercih ediyor.

Köyün muhtarı Ali Vurmazdere yakınıyor: "Ev ya-

pılmıyor SİT alanı olduğu için. Nüfusun yüzde 65'i, 60 yaşın üstünde. Köy için en büyük sorun bu." Bu yüzden "ev almak" denilince halen çoğu kişinin aklına gelen şey, bir an önce para biriktirip Selçuk'ta bir ev edinmek oluyor. Köylüler kendilerince bir neden sonuç ilişkisi kurmuşlar bile: "Rum evi olduğu için yaşam kolay değil. Kışın soğuk oluyor," deyip geçiveriyorlar sorulunca.

1986 yılında köy, 1997'de de çevresi SİT alanı oluyor. Bu içimize biraz olsun su serpsede dokuz yıldır Şirince'de yaşayan Sevan Nişanyan'ın söyledikleri düşündürücü: "Bir yerde her şey yasak olunca, her şey de serbest demektir. Gecekondu tarzı restorasyon yapılıyor. Güzelim, eski mermerlerin sökülüp kalebodur döşendiğini, pencerelere pimapen takıldığını gördük. İçinde yaşanmayacak durumda olan evler var. Bahçesindeki müstemilatta yatıp kalkıyor insanlar. Her kış 3 - 4 ev ilk fırtınada yıkılır. Koruma amaçlı bir imar planının yapılması gerek."

Nişanyan, Anıtlar Kurulu'nun Şirince'yi gündeme almamasından da yakınıyor: "Burada yetki Anıtlar Kurulu'nun elinde. Ama, o ilgilenmiyor. Oysa, günlük hayatın gereksinimlerine göre, köyün görünümünü her gün değiştiriyor. Bu değişimi yönlendirecek, Şirince'nin geleneksel mimarisinin bir envanterini çıkaracak, buraya ne tür kapılar, pencereler yapılabileceğini, neyin kanuna aykırı olacağını halka anlatacak ve herşeyden önemlisi bunun için kredi verebilecek bir vakfın kurulmasına ihtiyaç var. Buna çok kişi sponsor olabilir."

Köylüler, civardaki bahçe ve taşalardan topladıkları ürünleri, at ve eşeklere yükleyerek ya pazar yerine ya da evlerinin kilerlerine taşıyor. 'Ee önümüz kış, tedbirli olmakta fayda var...'

İnsanları güleryüzlü Şirince'nin
ama ya evleri... Bir asırdan beri
ayakta durmaya direnen taş ve
ahşap evler, devletten yardım
elinin uzanmasını beklerken,
güneşi selamlamayı yine de
ihmal etmiyor.

Evlerin hepsi de yüzyıl öncesinden kalma. Daha uzun yıllar ayakta kalabilmek için sahiplerinden ve devletten yardım elinin uzanmasını bekliyorlar. O evler ki aynı Kayaköy'deki (eski adıyla Levissi) gibi güneşi selamlıyor. Birbirinin özgürlüğüne saygılı, biri diğerinin gökyüzünü çalmadan alçakgönüllü bir edayla yeşillikler içindeki yamaca sırtlarını dayamışlar. Hepsi de koca bir tarihin sessiz tanığı. Öylesine değerli bizim için, Şirince için. Ama, daracık yokuş sokaklarında bile zeytin ağacı yetişen Şirince de, evler de içinde yaşayanlarıyla, buranın köylüleriyle güzel. Gelenekleri, görenekleri, evlerde yapılan köy ekmeği, pekmezi, şarabı, bağbozumuyla güzel. Dağdaki mis kokulu kekiği, adaçayını elceğiyle toplayıp demet demet satan köylüleriyle güzel....

Sokaklar bir hayli kalabalık. Bu yıl ilki düzenlenen Şirince Bağbozumu ve Şarap Festivali için çağrılan gazeteciler, televizyoncular, ellerinde kameralar çekim yapıyor. 9 Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi hocaları ve öğrencilerinin de köyde olduğunu öğreniyorum. Onların geliş nedenleri farklı. Şirince'yi Korumaya ve Yaşatma Projesi kapsamında, köydeki tescilli konutların röleve çalışmalarını yapıyorlar. Daracık sokaklarda dolaşırken harap haldeki bazı evlere iliştirilmiş 'Satılık' tabelaları göze çarpıyor. İlle de bir tatil evi edinme saplantısındaki kentlilerin kurbanı olmasa, diye düşünüyor insan. Evlerin birer birer satılması, buranın yerlisinin çekip gitme ihtimali göz korku-

tuyor. İki gün önce kimsenin dönüp de yüzüne bakmadığı evine, bugün yüksek fiyatlara alıcı bulan köylü ne yapsın? Kim ister her şeyin turizmin taleplerine, kurallarına göre düzenlenmesini... Dünyadaki her el değmedik köşenin Bodrum'a, Marmaris'e, Kuşadası'na -haydi hayal gücümüzü azıcık daha genişletelim- her metrekaresinde değerli incik boncuğun, dokumanın, giysinin satıldığı şık bir butiğe dönmesini kim ister? Eh, Sezar'ın hakkı Sezar'a. Dönelim madalyonun öteki yüzüne...

Turizm, Şirince için sihirli değnek, altın yumurtlayan kaz! 90'lı yıllarda Kuşadası ve Efes civarında çalışan turist rehberleri burayı keşfedince, köyün talihi birden değişivermiş. Aslında, nasıl oldu da daha önce keşfedilmedi diye şaşmak gerek. Selçuk'a yalnızca 8 kilometre uzaklıktaki köy; Efes, Meryem Ana Evi, Yediuyurlar Mağarası, Priene, Milet, Kuşadası gibi tarihi ve turistik merkezlere bir adım mesafede. 1980'lerde burayı daha bir avuç insan bilmezken, günümüzde her mevsim gidilen bir yer olmuş Şirince. Özellikle de ilkbahar ve sonbahar aylarında pek çok ziyaretçisi var. İzmir gibi büyük bir kente yakın olma özelliği, onu küçük kaçışların vazgeçilmeyen nesnesi kılıyor. Turizmin gelişmesine paralel olarak göçün azaldığı, eski evlerin sahiplerinden daha bir ilgi gördüğü de doğru. Şirince'nin girişinde, renkli dokumaların, el işlerinin satıldığı tezgâhların bulunduğu küçük meydanın önüne dizilmiş koca koca turist otobüslerini; ortalık-

Ekolojik şarap üreten fabrikalar olsa da köy evlerinde klasik yöntemlerle şarap yapımına hâlâ devam ediliyor. Üzümler köylü kadınlarının ayakları altında eziliyor ama koşulların steril olmasına da özen gösteriliyor.

Fotoğraf: Cenk Pekcanaltı

Birbirinin üzerine yaslanmış gibi gözükən taş evlerin hiçbiri diğerinin manzarasını engellemiyor. Burada tüm evler güneşe ve gökyüzüne açılıyor, avlular ve sokak araları ise çocuk kahkahalarına, meşin topların seslerine...

ta gezinen şortlu, şapkalı, fotoğraf makineli turist kabilelerini görmek hiç de şaşırtıcı değil. Artık, "Halkın geçim kaynağı ne?" gibi sıradan bir soruya karşılık olarak; Efes Ovası'ndan elde edilen şeftali, üzüm, incir, zeytin gibi ürün isimlerinin yanında bir cevap daha eklendi: Turizm. Hem de yeni ve kârlı bir geçim kapısı. Etnografik özellikleri de korunarak restore edilen Nişanyan Evleri, Şirince Evleri ve Erdem Pansiyon gibi görece turistik konaklama yerlerinin yanı sıra, halk arasında da pansiyonculuğun yaygınlaştığı gözleniyor. Her adım başında gözleme ayran ya da ev yemekleri satan bahçeli, köy manzaralı küçük lokantalara rastlamak mümkün Şirince'de.

Eskiden bir Rum okulu olan Artemis Şarap Evi, tam köyün girişindeki tepeye yerleşmiş. Manzarayı kuru sözcüklerle anlatmaya imkân yok; eskiden çocukların saklambaç oynadığı mermer çeşmeli bahçede dolaşıp, etrafa 360 derecelik bir açıdan bakmak gerek. Ak badanalı, güzelim köy evlerine kol kanat geren dağları ve zeytin ağaçlarını buradan görebilir; bir akşam tam da dolunayda içtiğiniz ev şarabının etkisiyle taş duvardan atlayıp ta aşağılara koşmak, ağaçların kuytuluklarında dans eden ateşböceklerini, saydam kanatlı küçük orman perilerini yakından görmek isteyebilirsiniz. Aman dikkat! Şarap ne denli leziz olsa da ölçüyü kaçırmayın.

Şirince'ye ilişkin hikâye çok... Burada ilk yerleşimin 1900 yıl kadar önce başladığı anlatılıyor. Yine bir

söylenceye göre köyün geçmişi İS 5. yüzyılda başlıyor. Kilometrelerce öteden getirdiği alüvyonlarla ovasını bereketlendiren Küçük Menderes, bir yandan gümüş bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla geçtiği topraklarda uygarlıklar yaratırken, bir yandan da acımasız bir tanrı gibi kayıtsız kalmış yaratıklarına. Bir zamanların zengin liman kenti, uygarlıklar beşiği Efes, gün gelmiş çamura, sıtmaya, taşkınlara yenik düşmüş. Kent yaşamaz duruma gelip bataklık olunca, insanlar terk etmiş kenti çaresiz, ama bereketli Efes Ovası'ndan da uzaklaşmaya elvermemiş gönülleri. Dini inançları nedeniyle de kutsal Efes topraklarından ayrılmayanlar varmış. Bir kısmı yüksek yerlere kurmuş evlerini. Şirince'nin ya da Sotiriou'nun kitabındaki adıyla Kırkıca'nın bazı kaynaklarda 'Dağdaki Efes' diye anılması da bu yüzden.

Bir başka görüşe göre de köyün kuruluşu beylikler dönemine rastlıyor. Çevredeki bir derebeyin yanında çalışan köylüler, azad edilmeyi diler. Bunun üzerine Bey sorar: "Yerleşeceğiniz yer güzel mi?" Yanıt, "Çirkince"dir. Bey de "Öyleyse, köyünüzün adı Çirkince olsun," der. Ve bir başka söylence: Dağlardaki bu ormanlık bölgede çok uyumlu, refah ve mutluluk içinde bir yaşam sürdüren halk, köylerine hiç yabancı gelsin istemezmiş. Bu nedenle Ayasuluk'a indiklerinde köylerini devamlı kötülerlermiş. İşte, bu nedenle adı uzun yıllar "Çirkince" olarak kalmış. Kimi kaynaklarda, Kırkıca olarak da bahsedilen köyün

ŞARAP VE BULDAN BEZİ ŞİRİNCE İÇİN ÇOK ÖNEMLİ. ŞARAP NE KADAR ERKEKSİ İSE KAR BEYAZI ÖRTÜLER DE O KADAR KADINSI SANKİ...

adı, daha sonradan İzmir Valisi Kazım Dirik tarafından "Şirince"ye çevrilmiş.

Şirince adı bir süreden beri şarapla özdeşleşiyor. Ev yapımı şaraplarıyla ünlü köyün ortaya doğru eğim vermiş taş döşeli sokaklarında dolaşırken, lastik çizmeleriyle üzüm çiğneyen köylüleri görürseniz anlayın ki bağbozumu zamanıdır. Şarap yapımı, Şirince'ye yerleşen göçmenler tarafından devam ettirilerek günümüze dek gelmiş. Buradaki ev şaraplarının özelliği, içine hiç katkı maddesi konulmaması. Böylesine saf bir şarabın tadı gerçekten de anlatılacak gibi değil.

Selçuk yakınlarındaki Şirince Tarım Ürünleri ve Gıda Sanayi'nin fabrikasında üretilen ekolojik Şirince ve Arvalya şarapları, Avrupa'ya ihraç ediliyor. Ekolojik üretimde, ürünün ekiminden toplanmasına kadar hiçbir aşamada kimyasal madde kullanılmıyor. Fabrikada üzümün yanı sıra vişne, elma, şeftali, kayısı ve çilek şarabı da üretiliyor. Yeni keşiflere ve tatlara düşkünseniz, Şirince yöresindeki dağlardan binbir zahmetle toplanan yabanmersini şarabını bir deneyin. Köyün hemen girişindeki Artemis şarap fabrikasında da üzüm ve meyve şarapları üretiliyor. Burası ekolojik şarap üretimine henüz geçmemiş, ancak ileride geçmek mecburiyetinde. Çünkü, AB ülkeleri artık ekolojik olmayan ürünleri sınırdan içeriye sokmuyor.

Köye girer girmez hemen şarap, zeytinyağı alıp yanınıza yük etmeyin sakın. Dönüşte bol bol alırsınız. Daha çok dolaşacak yer var. Buldan bezlerinin, el işi örtülerin satıldığı küçük meydandan dilediğiniz yola sapın. Kiliselere giden turmanışta önünüzü, doğal ve

şifalı ürünler satan yaşlı teyzeler kesecek. Kılıçotu, kara kekik, adaçayı, bodurotu... Adaçayı neyse de, diğerlerinin adını buraya gelmeden önce duymamışım bile. Bütün bu otları ufak tefek, şirin bir kadın olan Sermin Teyze'den öğreniyorum. Hepsinin faydaları ayrı ayrı: Kılıçotu sinirleri yatıştırır, öksürüğü keser... Melisa çayı yapraklarını yanında taşıyan herkes tarafından sevilen kişi olur... Hah, buna ihtiyacım vardı işte! Hemen o melisa çayından satın alıp bir avuç yaprağı kimse görmeden cebime atıyorum. Bir de kabukları dikenli kestanelerden alıyorum, evde tutulması uğur getirirmiş. Yokuşu turmandıkça rengârenk tezgâhlar bir bir önüme çıkıyor. Sanki hepsi de benim için özel bir karşılama töreni düzenlemiş gibiler. Tezgâhlarda küçük torbaların içine konulmuş kuru incirler, cevizler, bademler, fıstıklar, kış günleri sobada pişirmelik kestaneler, şişelerde nar ekşileri, salçalar, pekmezler, ev yapımı tarhanalar, erişteler, zeytinyağından yapılmış yeşil sabunlar...

Sızma zeytinyağlarının yeşili uzaktan göz alıyor. 'Faydalı' ve 'sağlıklı' sözcüklerinin anlamına saygı duyan başak burçları, bütün bir günü hiç sıkılmadan burada geçirebilir. Az daha yukarıda Emine Teyze'nin evi var. Daha doğrusu, Doktorun Evi. Eskiden burada köyün doktoru oturmuş. Karşısında şu anda harap halde duran bina da köyün eski hastanesiymiş. Emine Teyze'nin üst kat penceresinden köyün manzarasını seyretmeye doyum olmuyor, bir de samimi sohbetine. Eskiden gelenlere adaçayı filan da ikram edermiş, ama artık yorgun. Tüm ziyaretçilerine rehberlik

Şirince'nin onarım bekleyen yüzyıllık evlerinin hemen hepsinde, mimari ayrıntılar gizlenmiş. Kadın figürleri ile süslü kapı tokmakları, tahta pencere kanatları, işlemeli tavanlar ve çatı süslemeleri bu evlerin sürprizleri (solda). Köylü kadınlar, el işi göz nuru örtü ve çorapları satarak aile ekonomisine katkıda bulunuyor (üstte).

Fotoğraf: Cemal Pekcanattı

Festival zamanı efe kılığına giren erkekler, eski bir geleneği canlandırmaya çalışıyor (üstte). Köyde modern araç yok, ancak gençler araba sevdalarını kırmızılı mavili motosikletlerle gideriyor (altta). Çocukluğu Şirince'de geçen Benden Selam Söyle Anadolu'ya adlı kitabın yazarı Dido Sotiriou'yu Şirince ahalişi kendi köylüsü olarak görüyor (sağda).

Fotoğraf: Necati Sönmüz

etmek kolay iş değil. Olur da yolunuz düşerse, lütfen Emine Teyze'yi üzme. Burası onun evi aynı zamanda. Her müzenin bir kuralı yok mu ya... Girerken eşikte ayakkabılarınızı çıkartın. Kış için örüp sattığı renk renk patiklere de bakmadan geçmeyin. Çocukluğunuzun *Külkedisi* masalını hatırlayın ve deneyin. Biri

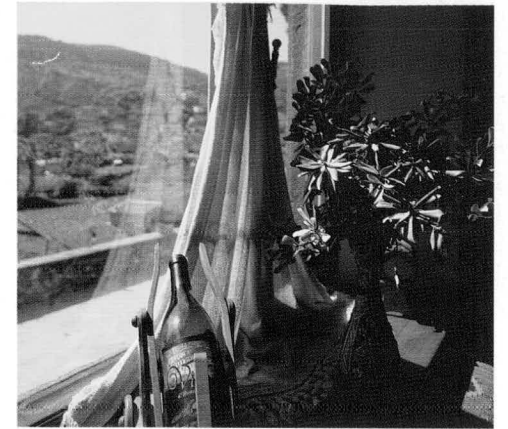
ayağınıza uyacak!

Emine Teyze'nin evinden kiliseler çok yakın... "Kiliselermiz pek güzelmiş!", "Okulun yanındaki kilisemiz daha güzelmiş", "Beni orda vaftiz etmişler anam anlatırdı", diye sesleniyor bir zamanlar Kırkıca'dan göçenler, Kemal Yalçın'ın *Emanet Çeyiz / Mübadele İnsanları* adlı kitabında. Ta Nea Ephesos'tan (Yeni Efes), Selanik yakınlarından sesleniyorlar. Göçten sonra oralara yerleşmişler. Nea Ephesos'u kurmuşlar. Kendilerine sil baştan bir okul ve kilise yapmışlar. Ama, "Geldikten sonra memleketimize, köyümüze döneriz diye çok bekledik. 'Bu sene olmadı, yeni sene gideriz gayri derdik," diyor Efes-Çirkinceli Angela Katrini, yine aynı kitabın sayfalarında. "Çirkince'ye gideceğiz, Çirkince'ye gideceğiz," diye ölüp gitmiş yaşlılar ne yazık ki...

Yukarı Kilise yani Vaftizci St. Jean Kilisesi, 1805'te yapılmış. Kilisedeki kazı ve restorasyon çalışmaları T.C. Kültür Bakanlığı ve George B. Quatman Vakfı'nın yardımlarıyla yürütülüyor. Kilise kısmen restore edilmiş. Bahçesinde de bir köy evi var. Okulun yanındaki kilise, St. Demetrius, köyün tam girişindeki bir tepeliğin üstünde geleni geçeni kolluyor. Bir zamanlar okul olan Artemis Şarap Evi ve Restoranı'na, ovaya doğru uzanıp giden zeytinliklere tepeden bakıyor. Ne yazık ki harap durumda.

Tatlı sonbahar güneşiyle ısınan taş duvarlarına oturuyorum. Köylü kadınların hediye ettiği kuru incirler cebimde. Keçilerin çingırak sesleri geliyor uzaktan. Nea Ephesosluların selamı duyuluyor, Kemal Yalçın'ın satırlarından. Çirkinceliler hep bir ağızdan selam söylüyor sevgili köylerine: "Gidersen, Çirkince'mize selam söyle bizden. Selam söyle dağa taş her bir şeye!"

Selamlarını iletiyorum dalından daha toplanmamış yeşil zeytinlere, Ege'nin güneşine, iki katlı, ak badanalı evlere ve o ballı incirlere... □

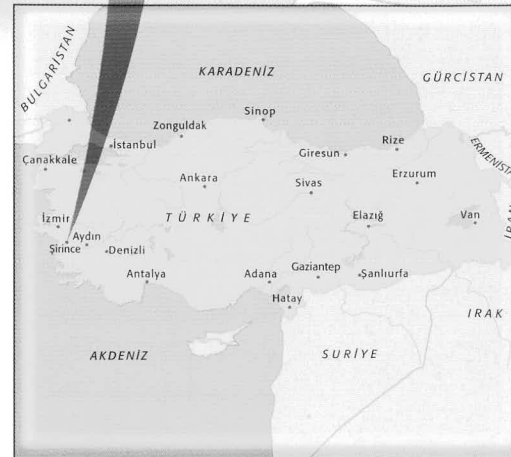
Şirince'de üretilen şaraplarda katkı maddesi bulunmuyor.

Yazarın seçtikleri

- Şirince evlerinin, köyü çevreleyen yeşil tepelere ve iki katlı, beyaz badanalı köy evlerine bakan terasında, zengin bir köy kahvaltısı ile güne başlamak
- Şirince'nin tepelerinden kıvrıla kıvrıla Selçuk'a doğru inen zeytinlikli yolu gözleyen St. Demetrius Kilisesi'nin taş duvarına oturup, çocukluğunun bir bölümünü Şirince'de geçiren Dido Sotiriou'nun anlattıklarını hatırlamak
- Köy meydanındaki çarşidan; buldan bezinden yapılmış örtü, renkli yün patik, ev yapımı şarap, domates salçası ve nar ekşisi satın almak
- Pervin Teyze'nin yeri olarak bilinen Tepebaşı Gözleme Bahçesi'nde gözleme yemek
- Çarşı içindeki Şarap Evi Şirince'de ya da Efes Ovası'na bakan Artemis Şarap Evi & Restoran'da yemek yiyip şarap yudumlamak
- Erdem Pansiyon'un bahçesindeki limonlukta, espresso, cappuccino veya kahve içip lezzetli tatlıların tadına bakmak
- Salı günleri Tire'de kurulan geleneksel köy pazarına uğramak
- Efes, Meryem Ana Evi ve Yedi Uyurlar Mağarası'nı gezdikten sonra Selçuk'ta soluklanıp öğle yemeği yemek

Seyahat Menajeri

	 telefon kodu	 ortalama ısı	 ort. günlük harcama	 en iyi sezon
Şirince	232	ocak 8° ağustos 25°	10 milyon TL. (konaklama hariç)	sonbahar ve ilkbahar

Konaklama**Şirince Evleri**

Tel: (232) 898 30 99

1993 yılından beri hizmet veren Şirince Evleri, restore edilmiş iki eski Rum evi olan Altın-yaprak ve Karadut'tan oluşuyor. Altın-yaprak'ın biri çift, ikisi tek yataklı üç odası; televizyonlu ve şömineli bir salonu bulunuyor. Banyo ve tuvalet müşterek. Teraslı geniş bir bahçesi bulunan, dört odalı Karadut'ta ise, banyo ve tuvaletler müstakil. Karadut'ta giriş katında, minibarlı ve iki yataklı "sarı oda" ile geniş yataklı "kırmızı oda" bulunuyor. Üst kattaki, geniş yataklı "gelin odası" ile şömineli ve iki yataklı "taşra odası" ise, köy ve orman manzarasına bakıyor. Altın-yaprak'ta, oda - kahvaltı çift kişi 40 milyon, üç kişi 57 milyon 500 bin TL. Karadut'ta ise sarı oda ve kırmızı oda çift kişi 35 milyon 500 bin TL, gelin ve taşra odası çift kişi 40 milyon TL. www.sirince-evleri.com

Erdem Pansiyon

Tel: (232) 898 30 69

Sonradan pansiyona çevrilen

Erdem Pansiyon'un bahçe kapısı.

200 yıllık Rum evinde odalar isimlerini, renklerinden alıyor. Asma, zeytin, erik, ceviz ve kiraz isimli odaların tümünde kalorifer ve gün boyu sıcak su; zeytin ve ceviz odalarında ise şömine bulunuyor. Geniş bir kitaplığa sahip, her daim müzik dinleyebileceğiniz, farklı kahve ve pasta seçeneklerini tadabileceğiniz Garden Cafe, pansiyona apaynı bir hava katıyor. İsteğe göre, ev yemeklerinden oluşan akşam yemeği de yapıyor. Oda - kahvaltı, tek kişi 10 milyon, çift kişi 20 milyon TL.

Nişanyan Evleri

Tel: (232) 898 32 09

Kerevetli Ev, Cumbalı Ev ve Hamamlı Ev'den oluşuyor. Kerevetli Ev'de, bir çift yatak, üç tek yatak, banyo, şömineli oturma odası ve mutfak bulunuyor. Cumbalı Ev'de bir çift, iki tek yatak, çocuklar için ekstra yataklar, müstakil banyo, tam donanımlı mutfak ve yarı kapalı teras var. Hamamlı Ev'de ise, müstakil banyolu iki yatak odası, Türk hamamı, mutfak ve zengin bir tablo koleksiyonu bulunuyor. Yemek servisi bulunmuyor, ancak rezervasyonla gidenler için, sabahları kapıya, köy ürünlerinden oluşan bir kahvaltı sepeti bırakılıyor. Kerevetli Ev, çift kişi 50 milyon, üç veya dört kişi 72 milyon TL; Cumbalı Ev, tek kişi 30 milyon, çift kişi 44 milyon, üç veya dört kişi 60 milyon TL; Hamamlı Ev, tek kişi 28 milyon, çift kişi 40 milyon, üç veya dört kişi 66 milyon TL. www.nisanyan.com

Köy Pansiyon & Restoran

Tel: (232) 898 31 20

6 odalı pansiyonun 2 odasında

Şirince Çarşısı, geleneksel giysi ve aksesuarlarıyla müzeye benziyor.

duş ve tuvalet bulunuyor, 4 odasında ise tuvalet ortak. Bütün odalarda soba var. Oda kahvaltı, tek kişi 7 milyon 500 bin, çift kişi 15 milyon TL. Pansiyonda restoran hizmeti de sunuluyor. Gözleme 400 bin, ev yemekleri 750 bin, mantı 1 milyon, ızgara çeşitleri 1 milyon 500 bin, balık 2 milyon, köy şarabı ise (70'lik) 2 milyon 500 bin TL.

Yemek**Artemis Restoran & Şarap Evi**

Tel: (232) 898 32 40 - 41

İki katlı eski bir Rum evi olan restoranda, yöresel yemekler ve ev yapımı şaraplar bulmak mümkün. Şirince köfte, kuzu tandır, toprakta güveç ve soğuk mezelerin yanı sıra; yöresel ot yemekleri, kuru incirden yapılan Şirince tatlısı ile mandalina, şeftali, elma, vişne ve çilek şarabı buraya özgü lezzetler.

Sultan Han Restoran

Tel: (232) 898 31 08

Gözleme çeşitleri 400 - 500 bin, ızgara çeşitleri 1 milyon

500 bin - 2 milyon, mezeler 750 bin, beyaz ve kırmızı şarap (70'lik) 2 milyon 500 bin TL.

Ünal Restoran

Tel: (232) 898 30 42

Kiremitte et, köfte, tavuk, mantar 1 milyon, ot kavurması 750 bin, güveçte kuru fasulye ile fırın yemekleri 1 milyon 200 bin, pizza 1 milyon 500 bin, pide 500 - 800 bin, ev şarabı (70'lik) 3 milyon TL.

Tepebaşı Gözleme Bahçesi

Tel: (232) 898 30 83

Pervin Teyze'nin Yeri diye de biliniyor. Gözleme 400 bin, yaprak sarma 500 bin, kuru fasulye 750 bin, ev şarabı (70'lik) 2 milyon TL.

Naturel Gözleme Bahçesi

Tel: (232) 898 30 28

İsteğe göre ev yemekleri de yapılan restoranda, gözleme çeşitleri 500 bin, meyve şarapları (70'lik) 3 milyon, üzüm şarabı ise 1 milyon 500 bin TL.

Özlem Gözleme Evi

Tel: (232) 898 31 42

Kışın hafta sonları açık olan restoranda, gözleme çeşitleri 400 bin, güveçte kuru fasulye

700 bin, yaprak sarma 750 bin, bulgur pilavı 500 bin, üzüm şarapları 2 milyon ve meyve şarapları (elma, vişne, mandalina, çilek) 3 milyon TL.

Kaplankaya Şarap Evi

Tel: (232) 898 32 28

Üzüm şaraplarından kırmızı (Kardinal sek) 3 milyon, pembe 2 milyon 500 bin, beyaz (Osmanlı üzümü) 2 milyon, (tatlı çekirdeksiz Kardinal dömisek) 3 milyon, meyve şarapları (elma, çilek, şeftali, böğürtlen, vişne) ise 2 milyon 500 bin - 3 milyon TL.

Şehir içi ulaşım

Şirince'ye Selçuk içinden, doğu yönüne sapan 8 kilometrelik asfalt yoldan ulaşıyor. Selçuk garajından, Şirince'ye her saat başında dolmuş kalkıyor.

Turistler için danışma

Selçuk Turizm Danışma:

(232) 892 63 28

Selçuk Belediyesi:

(232) 892 69 25

Şirince Muhtarlığı:

(232) 898 30 10

FESTİVAL**Bağbozumu Şenliği**

Birincisi bu yıl 15 Ekim'de yapılan Bağbozumu Üzüm ve Şarap Festivali, Şirince'yi bir karnaval atmosferine dönüştürdü. Kaymakamlık, belediye ve muhtarlığın katkıları ile düzenlenen festivalde, 'üzüm güzeli' seçildi, en kaliteli üzüm ve şarap üreticisine ödül verildi. Folklor gösterileri ve animasyonlarla renklenen festivalde ziyaretçilere şarap, pekmez ve lokma ikram edildi. Festival, her yıl aynı tarihte tekrarlanarak geleneksel hale getirilecek.

Sağlık

Selçuk Devlet Hastanesi:

(232) 892 70 36

Şirince Sağlık Ocağı:

(232) 898 31 74

Güvenlik

Selçuk Emniyet Müd.:

(232) 892 60 04

Selçuk Jandarma Kom.:

(232) 892 64 14

İstikamet Selçuk

	İstanbul - İzmir		Ankara - İzmir		-	
	Fiyat	Telefon	Fiyat	Telefon	Fiyat	Telefon
THY	52 milyon TL	(212) 663 63 63	52 milyon TL	(312) 428 17 00	-	-
	İstanbul - Selçuk		Ankara - Selçuk		İzmir - Selçuk	
	Fiyat	Telefon	Fiyat	Telefon	Fiyat	Telefon
Varan	19 milyon 500 bin TL	(212) 658 02 76	15 milyon 500 bin TL	(312) 224 00 43	-	-
Panukkale	11 milyon TL	(212) 658 22 22	-	-	2 milyon TL	(232) 472 03 10
	İstanbul - İzmir (Eskişehir aktarmalı)		Ankara - İzmir		İzmir - Selçuk	
	Fiyat	Telefon	Fiyat	Telefon	Fiyat	Telefon
TCDD	9 milyon 500 bin TL	(216) 348 80 20	6 milyon 500 bin TL	(312) 309 05 15	850 bin TL	(232) 458 31 31